

LBRIS

We know
books



Sfântul Serafim din Sarov

**Sfântul Cuvios
SERAFIM DIN SAROV
stâlp de foc
de la pământ la cer**

viața, învățături, minuni

Traducere din limba rusă
Florentina Cristea

editura
Σοφία

București

O, părinte iubitor, nu respinge rugăciunile inimii care te iubește, ci roagă-te Iubitorului Dumnezeu pentru iertarea păcatelor mele! Ajută-ne să ne purtăm sarcinile unul altuia, să nu facem altora ceea ce nouă înșine nu ne dorim și pe toți cu dragoste să îi acoperim. Și cu cântarea dragostei în inimă sfârșindu-ne viața cea pământească, tot cu ea, bucurându-ne, să începem viața veșnică în țara Iubirii adevărate.

Roagă-te pentru noi, părintele nostru iubit, care ne iubești pe noi! Amin!



CUPRINS

| | |
|--|----|
| Cuvânt de introducere | 5 |
| Din viața Sfântului Serafim | 7 |
| Învățăături ale Sfântului Serafim | 33 |
| Despre Dumnezeu | 34 |
| Despre credință | 35 |
| Despre nădejde | 35 |
| Despre dragostea de Dumnezeu | 37 |
| Despre frica de Dumnezeu | 38 |
| Despre lepădarea de lume | 39 |
| Despre liniște | 40 |
| Despre luarea-aminte la sine | 41 |
| Despre grija pentru suflet | 44 |
| Cu ce ar trebui să fie înzestrat sufletul? | 46 |
| Despre pacea sufletească | 49 |
| Despre păstrarea păcii sufletești | 51 |
| Despre nevoințe | 53 |
| Despre lumina lui Hristos | 54 |
| Despre lacrimi | 55 |
| Despre pocăință | 56 |
| Despre post | 60 |

| | |
|---|-----|
| Despre paza minții | 62 |
| Despre multa vorbărie | 63 |
| Despre mișcările inimii | 64 |
| Despre boli | 65 |
| Despre milostenie | 66 |
| Despre gânduri și pornirile trupești | 67 |
| Despre răbdare și smerenie | 69 |
| Despre îndatoriri și dragostea de aproapele... .. | 72 |
| Despre neosândirea aproapelui și iertarea insultelor | 73 |
| Împotriva grijilor prea multe | 76 |
| Despre tristețe | 77 |
| Despre deznădejde | 78 |
| Despre motivele venirii lui Iisus Hristos în lume | 82 |
| Despre viața activă și cea contemplativă..... | 83 |
| Minuni ale Sfântului Serafim | 87 |
| Darul înainte-vederii și al vindecării de boli .. | 87 |
| Despre minunile de la Diveevo..... | 122 |
| Vindecarea boierului Motovilov..... | 136 |
| Canavca Împărătesei cerești | 142 |
| Rugăciuni | 145 |

Comenzi:
www.librariasophia.ro

Difuzare:
SUPERGRAPH
Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3,
031216, București
Tel.: 021-320.61.19; fax: 021-319.10.84
e-mail: contact@supergraph.ro
www.librariasophia.ro
www.sophia.ro

Vă așteptăm la
LIBRĂRIA SOPHIA
str. Bibescu Vodă nr. 19,
040151, București, sector 4
(lângă Facultatea de Teologie)
tel. 021-336.10.00; 0722.266.618
www.librariasophia.ro

Înălțimea faptelor sale ascetice rămâne un exemplu viu care îi inspiră pe toți cei ce se nevoiesc în viața monahală, iar simplitatea, dragostea și mila sa nespūsă față de aproapele, darurile vindecării și înainte-vederii au atras și continuă să atragă la el un număr însemnat de mireni, care cred sincer în ajutorul grabnic și mijlocirea sfântului lui Dumnezeu.

Nu ne uita, bucuria noastră, părinte Serafim, pe noi, cei ce sfântă pomenirea ta o lăudăm și o cinștim!



DIN VIAȚA SFÂNTULUI SERAFIM

„Seamănă, părinte Timon, seamănă peste tot grâul care ți s-a dat! Seamănă pe pământ bun, seamănă și pe nisip, seamănă pe piatră, seamănă lângă drum, seamănă și între spini: undeva tot va încolți, și va crește, și va aduce roade, chiar dacă nu curând.”

(Ultima învoățătură a Cuviosului Serafim din Sarov către pustnicul, mai târziu egumenul Timon)

„Pomenește-i pe părinții mei, Isidor și Agatia!” – a spus cu dragoste Cuviosul Serafim, luându-și rămas-bun de la egumenul schitului Vîsokogorski, care venise la el. Să îi pomenim și noi pe bunii săi părinți, pe a căror amintire sfântul a cinstit-o până la moarte.

Tatăl Sfântului Serafim, Isidor Moșnin a fost constructor-antreprenor, iar mama sa, Agatia, rămânând văduvă, a continuat munca soțului ei. Locuitor al orașului Kursk, Isidor Moșnin a aparținut, așa cum însuși Sfântul Serafim a spus, clasei negustorești. Ocupându-se cu ridicarea a

tot felul de clădiri, case de piatră și chiar biserici, constructorul din Kursk își fabrica singur materialul de construcție necesar în propriile fabrici de cărămidă. Ultimul și cel mai bun lucru, pe care l-a început, a fost înălțarea unei biserici mari în cinstea Cuviosului Serghie de Radonej, chiar în orașul Kursk. Dar binecredinciosul negustor nu a reușit s-o termine. După moartea sa, care a avut loc în anul 1762, soția lui, Agatia, a continuat lucrările care au durat șaisprezece ani. S-au terminat în anul 1778 – anul intrării Sfântului Serafim în mănăstirea din Sarov. Mult mai târziu – din nou o coincidență remarcabilă –, în anul 1833, anul morții Sfântului Serafim, această biserică a devenit catedrala orașului Kursk.

Deși Agatia Moșnina nu a fost antreprenoare în adevăratul sens al cuvântului, ea s-a priceput, totuși, după moartea soțului, să ducă la bun sfârșit construcția bisericii într-un timp relativ scurt. De una dintre vizitele sale la biserică în construcție este legat primul episod semnificativ din viața Sfântului Serafim. Într-o zi, Agatia Moșnina, luându-l cu ea pe șantier pe fiul ei de șapte ani, Prohor (acesta era numele de botez al Sfântului Serafim), a urcat împreună cu el în vârful clopotniței. Prohor, zburdalnic ca toți copiii, a vrut să se uite în jos și a căzut de la o înălțime destul de mare. Moartea îl aștepta după o asemenea cădere, dar, când mama sa a coborât în fugă din clopotniță, l-a văzut pe Prohor teafăr și

nevătămat... O, binecredincioasă maică, Dumnezeu ți-l înapoiază pe fiul tău în viață! Mai e nevoie să vorbim despre recunoștința care ți-a umplut inima la vederea unei asemenea minuni?

Câțiva ani mai târziu o a doua întâmplare neobișnuită a determinat-o pe mama sa să se gândească la modul deosebit în care Pronia lui Dumnezeu se manifestă în viața fiului ei. La vârsta de zece ani, Prohor, un băiat cu o constituție puternică și o înfățișare plăcută, s-a îmbolnăvit brusc și din nou Agatia a început să se teamă pentru viața iubitului ei fiu. Situația părea fără speranță, dar în cel mai critic moment al bolii Maica Domnului i s-a arătat în vis băiatului și i-a promis că va veni la el și îl va vindeca. Credincioasei familii nu i-a rămas decât să își pună nădejdea în vindecarea făgăduită. La acea vreme pe străzile din Kursk aveau loc procesiuni religioase cu icoana Maicii Domnului „Znamenie”. Când procesiunea s-a apropiat de casa familiei Moșnin, s-a pornit o ploaie puternică, ceea ce i-a determinat pe credincioși să se retragă în curtea Agatiei. Văzând aceasta, mama, însuflețită de credință, s-a grăbit să își ducă fiul bolnav și să îl atingă de icoana făcătoare de minuni.

Din acea zi Prohor s-a simțit mai bine și în scurt timp s-a însănătoșit. Mâna lui Dumnezeu l-a readus pentru a doua oară la viață pe fiul Agatiei. Fără îndoială că aceste semne minunate au întărit mai târziu inima mamei când a venit

vremea să îl lase pe iubitul ei fiu să intre în slujba lui Dumnezeu.

După minunata vindecare Prohor și-a trăit viața în liniște. A învățat să citească în rusă și în slavă veche, să scrie și să numere atât de bine, încât fratele său mai mare, Alexei, care se ocupa cu negustoria, l-a luat pe Prohor ca ajutor la prăvălie. Acolo băiatul a învățat arta de a cumpăra, a vinde și a obține profit. „Noi obișnuiam – spunea însuși bătrânul Serafim – să facem negoț cu marfa care ne aducea mai mult profit.”

În timpul adolescenței sale, Prohor a avut parte de înțelegere cu privire la dorința sa de a spori duhovnicește. Când a început să-și manifeste dorința de a citi cărți duhovnicești, de a merge la biserică la slujbe, uneori foarte devreme, sau de a se împrieteni cu un sfânt nebun pentru Hristos, venerat în Kursk, din partea mamei sale profund credincioase nu a existat nici un obstacol. Printre cei de vârsta sa, copii de negustori, fiul Agatiei avea prieteni credincioși, care, la fel ca el, năzuiau către viața duhovnicească. Știm că patru dintre ei mai târziu au devenit călugări.

Când a ajuns la vârsta de 16 ani, Prohor a ales calea nevoinței monahale și i-a cerut mamei sale binecuvântare. În vremea aceea, binecuvântarea părintească avea o importanță extraordinară pentru copii și era un semn solemn și sfânt al bunăvoinței lui Dumnezeu pentru calea aleasă în viață. Prohor s-a închinat în fața mamei sale

până la pământ, ea l-a binecuvântat cu o cruce mare de aramă, pe care el a primit-o din mâinile ei. Până la sfârșitul vieții Sfântul Serafim a purtat la piept această cruce de aramă, peste haine, arătând astfel legătura duhovnicească cu mama sa și, de asemenea, puterea binecuvântării părintești.

În orașul Kursk era bine cunoscut schitul¹ Sarov, unde se nevoiau unii locuitori ai acestui oraș, ca, de exemplu, ieromonahul Pahomie, în lume Boris Nazarovici Leonov, care a devenit egumen în Sarov cu un an înainte ca Prohor să sosească acolo și îi cunoscuse din copilărie pe părinții lui, Isidor și Agatia. Dorind să intre în schitul Sarov, tânărul Prohor voia să primească încuviințare de sus, de la Dumnezeu, pentru alegerea sa și în acest scop s-a dus la Lavra Peșterilor din Kiev, venerată, mai ales în acele vremuri grele, ca cel mai mare dintre locurile sfinte ale Rusiei. Prohor a fost însoțit de prietenii săi și toți șase au mers pe jos, de la Kursk până la Kiev având de parcurs aproximativ 533 de kilometri.

Ajungând la Kiev, pelerinii au început să viziteze toate locurile sfinte ale vechii lavre. În mănăstirea Kitaev trăia zăvorâtul Dositei, care avea darul înainte-vederii. Prohor s-a dus la el și l-a rugat să îi dea un sfat. Iată ce i-a răs-

¹ Schitul este o mănăstire, în apropierea căreia pot viețui pustnici. În secolul al XVIII-lea a fost emis un decret, care spunea: „Nicăieri nu trebuie să existe pustnici.” De atunci pustnicii au fost siliți să intre în mănăstiri.

puns zăvorâtul tânărului fiu al Agatiei: „Du-te, fiule al lui Dumnezeu, și rămâi acolo (adică în schitul Sarov)! Acest loc îți va fi spre mântuire, cu ajutorul Domnului. Acolo îți vei încheia și călătoria pământească. Numai să te străduiești să dobândești neîncetata aducere-aminte a lui Dumnezeu prin chemarea neîncetată a numelui Său, (rugându-te) astfel: «Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!» Aici să fie toată atenția și deprinderea ta: mergând și șezând, lucrând și stând în biserică, peste tot, în orice loc, intrând și ieșind, acest strigăt neîncetat să fie și în gura, și în inima ta. Cu el îți vei găsi liniștea, vei dobândi curăția sufletească și trupească și Se va sălășlui în tine Duhul Sfânt, izvorul tuturor bunătăților, și va îndrepta viața ta către sfințenie... În Sarov egumenul Pahomie duce o viață plăcută lui Dumnezeu. El este urmașul sfinților noștri părinți Antonie și Teodosie!”

Însușindu-și prin credință și fără nici o îndoială cuvintele Sfântului zăvorât Dositei², Prohor s-a întors la Kursk, unde a mai stat aproape încă un an și jumătate. Tradiția spune că mai mergea

² Remarcăm aici că Sfântul zăvorât Dositei s-a săvârșit pe 25 septembrie 1776. Prin urmare, Prohor nu avea mai mult de 17 ani când a ajuns la el, probabil, în vara anului 1776, cu puțin timp înainte de moartea zăvorâtului. Este semnificativ faptul că modul în care au murit zăvorâtul Dositei și Cuviosul Serafim este același: amândoi au fost găsiți morți în poziție de rugăciune, stând în genunchi, așa cum, de altfel, și Sfântul Dimitrie de Rostov a murit la începutul secolului al XVIII-lea.

încă la prăvălia fratelui său, dar nu se mai ocupa cu negustoria, ci le povestea celor ce veneau la el despre locurile sfinte din Kiev și le citea cărți duhovnicești. Astfel, în pace, ca la vremea sa Cuviosul Serghie de Radonej, tânărul Prohor se pregătea să își părăsească casa.

Egumenul Pahomie, cel cu viață sfântă, l-a primit pe Prohor în mănăstirea Sarov pe 20 noiembrie 1778, în ajunul sărbătorii Intrării în Biserică a Maicii Domnului.

Iată ce ascultări a săvârșit tânărul frate Prohor timp de opt ani: la început a fost ucenicul de chilie al vistiernicului, al ieromonahului Iosif, apoi a lucrat la brutărie, prescurărie și tâmplărie. Tâmplăria lui a avut atâta succes, încât a început să fie numit „Prohor tâmplarul”. Apoi a fost paracliser. Au existat și munci mai grele, precum transportarea lemnului cu pluta și aprovizionarea cu lemne de foc.

Însuși părintele Serafim, amintindu-și anii tinereții sale, a spus:

„Iată, și eu, când am intrat în mănăstire... am fost în cor, și ce vesel eram... uneori, când veneam la strană, frații oboseau, și îi cuprindea tristețea, și nu mai cântau așa cum se cuvenea, iar alții nici nu mai veneau. Când toți se adunau, eu îi înveseleam, și ei nu mai simțeau oboseala... căci veselia nu e un păcat... ea alungă oboseala, iar oboseala provoacă tristețe, și nimic nu este mai rău decât ea...”.

Tânărul Prohor s-a distins și prin faptul că încă de la începutul vieții sale călugărești s-a dedicat lecturii cărților duhovnicești. Ca frate, Prohor s-a dovedit a fi un nevoitor deosebit: miercurea și vinerea nu mânca nimic, iar în celelalte zile mânca doar o dată pe zi; dormea foarte puțin, trei ore pe noapte, îndeplinind cu strictețe pravila greoaie a Sfântului Pahomie cel Mare. În desișul pădurii Sarov de multă vreme locuiau pustnici dedicați în întregime rugăciunii. Prohor a primit binecuvântare de la bătrânul său, Iosif, să meargă în pădure pentru a se ruga în singurătate, în timpul liber, când nu avea nici o ascultare. Aici săvârșea el pravila Sfântului Pahomie. După doi ani de la intrarea în mănăstire Prohor a suferit de o boală gravă, care a durat aproximativ trei ani. Medicii din acea vreme nu au putut determina cu precizie tipul bolii, dar au fost înclinați să creadă că Prohor suferă de dropică³: corpul său umflat nu îi permitea să se miște și aproape tot timpul el a zăcut la pat. Starea lui, la fel ca în timpul primei boli grave din copilărie, părea fără speranță după trei ani.

În ciuda rugămintelor egumenului Pahomie, Prohor a refuzat intervenția medicilor în momentul critic, lăsându-se cu totul în voia lui Dumnezeu. S-a slujit Sfânta Liturghie, bolnavul s-a împărtășit, după care s-a simțit mai bine, și,

³ Dropică (hidropizie) – stare patologică constând în acumularea de lichid seros în țesuturi.

într-un chip de neînțeles pentru toată lumea, s-a însănătoșit. Abia mai târziu, cu puțin timp înainte de a muri, Sfântul Serafim a destăinuit ceea ce s-a întâmplat în acea zi. După ce s-a împărtășit, a văzut-o pe Maica Domnului, luminată de lumina Taborului, apropiindu-se de el, însoțită de Apostolii Petru și Ioan. Arătând către Prohor, ea i-a spus lui Ioan: „Acesta este din neamul nostru!” Și și-a pus mâna dreaptă pe capul bolnavului, iar cu toiagul i-a atins coasta dreaptă, unde îndată s-a deschis o rană mare, din care s-a scurs toată apa.

Această rană a lăsat o urmă pe viață în coasta sfântului, care, spre confirmarea minunii săvârșite, i-a dat voie maicii Kapitolina, ce îngrijea biserica mănăstirii întemeiate de el, să-și pună tot pumnul în adâncitura coastei sale drepte, așa cum oarecând Hristos i-a dat voie lui Toma să-și pună mâna în coasta Sa.

Cuvintele, rostite de Maica Domnului unui frate atât de tânăr, care se afla doar de doi ani în mănăstire, ne inspiră o oarecare frică și cutremur... Din viața de mai târziu a Sfântului Serafim vom vedea că Maica Domnului și-a ales în persoana cuviosului un frate uimitor de credincios, căruia i-a încredințat dificila sarcină a întemeierii noii mănăstiri de maici de la Diveevo. Însuși sfântul s-a numit pe sine „sluga” Maicii Domnului, spunând că, fără îndrumarea ei, el nu face nimic, ci ea face totul.